

F O A I E

pentru

minte, inimă si literatură.

№. 7.

Luni, 17. Februarie

1847.

Префачериле дъвѣцѣтърипор дин
Молдова.

Дѣпъ о тѣлѣ де дъчкеркѣри зѣдар-
ниче фѣкѣте дъ доринѣ де а афла чева
деспре мистичисм, зъ амикъ тѣ дѣсѣ шѣ дъ
класѣ зъви професор де филозофие дин Па-
рис, кареле вестисѣ къ кѣтева зиле маѣ дъ-
пайнте къ ва трѣта деспре ачѣастѣ мате-
рие. „Domniilor, zice el, шидѣ Двоастрѣ
че вреа сѣ зикѣ мистичисмѣл? Мистичисмѣл
Domniilor, мистичисмѣл Domniilor есте оаре
чева мистик!“ Стрѣватъ чине поате лѣ-
кѣрѣл ачѣаста; еѣ дѣпъ о лѣпъ т'ам маѣ
черкат; дъсѣ атѣоче вѣзѣи пе професорѣл
теѣ свѣндѣсе пе катѣдрѣ шѣ дъчѣпѣндѣши
лекѣиѣ къ кѣвѣнтѣл „Domniilor“ адресат
зпикѣлѣи сеѣ елев, че поате дин дътѣм-
пларе се гѣсисѣ дъ ачѣел клас, саѣ къ поате
сѣ фѣ фост шѣ плѣтит ка сѣ рѣвде а і сѣ
дѣвѣта о лекѣие. Дъ орі каре дътѣмпларе
еѣ атѣта шѣи акѣм вѣне, къ мистичисмѣл
поате фѣ де маѣ тѣлте фѣлѣзѣри, динтре каре
зпѣл есте шѣ ачѣел дескоперит де D. Иоан
Гика, пе кѣнд і сѣ зичѣа: „Сапѣ, Сапѣ,
doar ți da de апѣ.“ Дъ минѣор (сѣпѣто-
рис) вѣл шѣие зпде сѣ сте, къчѣ аша апѣ
аѣ ешит кът неаѣ спѣлат инстѣтѣтрѣиле,
школѣиле реале, колеѣиѣл, филозофѣа, факѣл-

тата де дрепѣ шѣ лимбеле. Маѣ вѣрѣос
тѣ спалѣ де фѣрѣ де леѣиле теле шѣ де
пѣкатѣл теѣ тѣ кѣрѣдѣе; къ фѣрѣ де
леѣа теа еѣ о кѣпоск шѣ пѣкатѣл теѣ
дъпайнтеа теа есте пѣрѣре. Лѣкѣрѣиле сѣнт
дате пе фаѣтѣ, резонѣл аѣ предомнит дъ
префачерѣ шѣ пѣ маѣ пѣцип пѣдѣждѣим къ
ачѣаста ва трѣтѣфа шѣ дъ пѣперѣа персѣ-
палѣлѣи дъсѣрѣиѣат къ реалѣзарѣа. — „ὡς
ἀν δικαιοσύνης ἐν τοῖς λόγοις σου, καὶ κηρύξης ἐν τῷ
κρίνεισθαί σε“ —

Орі че дъвѣцѣтърѣ трѣвѣе сѣ фѣе по-
трѣвѣитѣ къ трѣвѣиѣдеме че се сѣндѣск дъ-
трѣо соѣиѣтате, аша ка фѣе чине, дѣпъ по-
зиѣиѣа соѣиѣл че окѣпѣ сѣ поатѣ а се де-
сѣвѣрѣши шѣ а се лѣмина дъ ачѣа, къ каре
есте менѣт а се окѣна, саѣ дътрѣнд дъ
фѣнкѣиѣле пѣвлѣче, саѣ дъдрѣнтѣндѣши па-
ши сѣре къвѣтарѣа пѣиѣе де тоате зилеле
къ ратѣрилѣ индѣстриале.) Аплекѣнд ачѣст
прѣнцип ла фаптеле ешитѣ дин черкарѣа
зрѣатѣ дъ школѣиле пѣвлѣче, дъкѣ де тѣлат
неам дъролат дътре ачѣе че прѣтиндеаѣ
префачерѣ. Грѣтѣада школѣерѣилор че зп-
вѣл дъ школѣиле пѣвлѣче есте ешитѣ дин
ачѣа трѣапѣтѣ соѣиѣл, каре вѣкѣрѣос се де-
прѣнде къ дъвѣцѣтърѣа дъ кѣрѣдѣе чѣл тѣлат
де шапте апѣ, пѣрѣт че се лѣминѣазѣл ка
сѣ шѣиѣа де сѣапѣт шѣ сѣ се апѣче де кѣ-

вернисалъ; чи апоі дивдѣтъра не каре
кѣ сете о кѣта тинерімеа ачеаста, аша
ера организатъ кѣт пічі дн 14 ачі съ пѣ
се поатъ съвърші, ші пентрѣ а кѣріа до-
вѣндіре школіе фѣсеръ сіліте пѣлъ дн
лѣнеле трекуте де а да тижлоаче спре а
се цінеа тинеріі де класѣрі, ші кѣ тоате
ачесте аіче аша пѣ съ пѣтеа днпеле кла-
сѣріле; днкът акѣм ажѣсесе пѣтѣрѣл е-
левімор дн ачесте, днтр'о старе кѣ пѣлт
маі рідіколъ декѣт ачеа арѣтатъ дн Nr.
11 а Фойі шіидіфіче ші літераре*). Дн
авѣзѣрі аѣ ешіт прогресѣл, ка дн віиторіме
фѣрт 12 елеві съ пѣ се днпѣ клас. Ресѣл-
татѣл а впеі асеміне дивдѣтърї ера, кѣ
дѣпѣ че днсѣршіт зп тнѣр се цінеа ші
се фѣчеа добѣ де карте, апоі окѣртѣіреа
сѣ ведеа невоітѣ ка пѣмаі декѣт сѣі деа
кївернісалъ дн слѣжѣеле статѣлѣі,
ші дн ачест кнп прнп днѣтїа внѣфачере
лѣа асѣпрѣш дндаторїреа де а контнѣа
пѣлъ ла торпѣнт кѣ dare де слѣжѣ ші
прнп зрмаре де пѣне. Лѣмнареа зїчеа
тинерімеі „sinite parvulos venire ad me,
кареа де ар фї фост авзітѣ асѣзї ар тре-
вѣі сѣ фїе статѣл кѣ зп пѣтол де чел пѣ-
днп 15,000 де жѣдекѣторї ші правїлістї
ші фїлософї дестоїнічі а окѣпа сѣтїшоара
де постѣрі вреднїче пентрѣ астѣел де фѣ-
пѣрї, днсѣ че с'ар фї фѣкѣт кѣ рѣтѣшїда
де 14,900? маі алес кѣнд пої ведем кѣ
пічі чеі 15 днпломатїзаци пѣ с'аѣ пѣс дн
старе аш пѣтеа апліка кѣпошїднеле мор.
Сїстемѣл де інстрѣдїе пѣвлікѣ зрмат пѣ-
пѣ акѣма, дескїзѣнд тѣтѣрора пѣмаі ка-
ріерѣ де фѣнкціонарі аї статѣлѣі, карїерѣ
кеар астѣзї дндестѣл де днресвїтѣ, аѣ трас

лѣареа атнпте а окѣртѣіреі, каре лѣвѣндн
де вѣсѣлѣ тѣпѣтѣітоареле прнпдїніі а вѣр
вадїмор лѣмнареі аѣ авѣт кѣражѣл а сѣв
днп рѣдѣчнпѣ фѣлтѣна рѣлѣлї ші кѣ сігѣ-
рїтате а скоате афарѣ програмѣл префа-
череі фѣкѣте дн школі. Пѣлѣг ші тѣ
тѣпѣгѣсск пентрѣ тоді ачеїа че'ші днкнп
еск, кѣ де акѣм днпнпте пастѣріле че
сѣпѣт донпнторїі кодрімор декѣт дн днпте
перекѣл попдїі, темѣндѣссе ка разеле лѣ
тнпнел сѣ пѣ ле арѣте глосѣл дн каре сѣ
тѣвѣлеск, аѣ порѣнчїт ка сѣ стеа соареле
ші сѣ пѣ маі рѣсарѣ! Ла ачеаста респн-
дем кѣ о лѣмнареі днгрїжїре аѣ пѣс дн
локѣл мїстїчізмѣлї о дивдѣтърѣ, каре
прнп днсаш вѣлѣтатеа ші фолосѣл еї сѣ
трагѣ ла сіне пе тоді ачеї че аѣ невое дн
дѣпса, фѣрт сѣ маі фїе треѣвнпдѣ де кон-
вїктѣрі, ка кѣ дѣпса сѣ се поатѣ кївернісї
фѣрт сѣ маі стѣрѣаскѣ чїнеѣа пе ла
шеле зпора ші алтора, о дивдѣтърѣ зї
варе се дореще претѣтндене де вѣрѣадн
че дореск внпеле класеі чеї маі пѣтеросе
днп содїетате. Ачелор днп ромѣні, карї
днпреѣпѣ кѣ тнпне аѣ зрмат дн іарна тре-
кѣтѣ кѣрсѣл D. Michel chevalier асѣпрѣ
ачестѣі обїект, ле снѣп кѣ префачереа нѣ
есте дн армонїе кѣ ідеїле вестїтѣлѣі про-
фесор дѣла колецїлѣ Франдїеі днп Парїс
ші дн віиторіме кеар ші зѣражеле потрї-
віте пентрѣ астѣ дивдѣтърѣ пѣ пе вор
лнпсі. Програмѣл есте де фадѣ ші тре-
внпдѣле челе маі днпѣтѣл а содїетѣдїі асе-
тнпне; днтрѣ кѣт дарѣ ачесте се вор дн
дестѣла, днтрѣ кѣт ва есіста екопомїе дн
каса шкоалелор, днтрѣ кѣт нова днѣв-
дѣтърѣ пѣ ва форма декѣт фѣпѣтѣрі, каре
днтрѣсѣвдоареа федїї мор сѣшї агонїсакѣ
о пѣне дѣлче ші чнпстїтѣ аплікѣндѣссе ла

*) 1844.

industria, дитръ аѣта ши взетъл de . . . ridiculus mus съ ва нимичи dinaintea фоло-
сѣлѣ че поате аѣа societatea din ачаестъ
дѣвѣдѣтъръ. — Din ачест поѣ програм
саѣ isconit limbela moarte elina ши ла-
тина, poesia, mitologia, преку ши алте а-
semelie лѣкрѣри кѣ тотъл петрѣвиче соце-
тѣдилор че каѣтъ а се пѣне пе калеа про-
пѣширеѣ. Лѣкашѣл ачестор кѣпошинде есте
deskis тѣтѣрор ачелор че пѣмаѣ петрѣ im-
portanta лор дѣтрѣнскѣ ле каѣтъ, ши
кѣрора ле сѣнт ертате асѣел de дѣде-
летничѣри. Шерѣереа ачаеста аре дѣ фа-
ворѣл сѣѣ пе тоѣи стрѣлѣчѣии вѣрѣаѣи че кѣ
дѣрере аѣ черчетат миѣлоачеле de лѣми-
паре а грѣшѣилор попоарѣлор, преку ши
тревѣинделе соцеитѣдилор moderne. Ти-
перѣмеѣ асѣѣзи сѣ дѣ кѣпошинда исѣоаре-
лор din каре сѣ поате скоате тѣкѣита вѣе-
дѣире ши дѣнавѣѣиреа соцеиалъ. О тѣрѣ лѣ-
тинатъ дѣ аратъ калеа че дѣче дѣ лѣтеа
материалъ, пе каре тѣперѣмеа тревѣе сѣ о
кѣпоаскѣ, сѣ о domineze ши сѣ о дѣтре-
вѣиндезе дѣ дѣдестѣлареа интересѣилор еѣ
ши а патриѣѣ дѣтрѣѣи. Кѣ ачаестъ дѣрекуѣе
материалъ ниѣи пѣ се каѣтъ, дар ниѣи пѣ се
поате а се стѣнѣе кандела релѣициѣтѣѣи
ши а наѣионалистѣлѣи din грѣтада попо-
рѣлѣи пострѣ, кѣчи есѣстенѣиа ачестора есте
кѣпоаскѣтѣ ши аша дѣпорѣндѣитъ, кѣт тѣпе-
рѣмеа че се ва аплика ла асемелѣе лѣкрѣри
кѣ скоп de а се кѣверѣниѣи кѣ дѣлселе, аре
пѣнеа са рѣзѣматъ пе темѣѣл дѣрѣтѣри-
лор че ле аре клерѣл din деара поастрѣ.

Daѣ apoѣ ши кѣар дѣ дѣсѣши програмѣл
поѣ vedem фѣгѣрѣнд маѣ дѣтѣѣ ачесте кѣ-
пошинде. Програмѣл ачеста есте зрѣтѣ-
торѣл, дѣ орѣндѣит кѣ ачаесѣрѣле самѣ дѣпѣ
importance матерѣилор:

1. Релѣиѣ	чеасѣри	6
2. Лѣмба ромѣлъ, адеку етѣмологиа, син-
таксѣл, стилъ ши композиѣиеле взѣале		12
3. Историа ши деографиа дѣдеовѣде ши
а патриѣѣ дѣ специал		16
4. Шѣинделе патѣрале, историа патѣралъ,
фѣзѣка, chimia, апликаѣиеле ла агѣкѣлѣ-
тѣрѣ ши екѣномѣа касѣникъ		16
5. Шѣинделе математѣче, аритметѣка,
конѣабѣлитате, алѣеврѣ, геометѣриѣ, а-
пликаѣи ла конѣстрѣкѣи ши арпантаж		17
6. Шѣинделе соцеиале, екѣномѣа политѣкѣ,
статѣстикѣ конѣмерѣиалъ ши прочѣдѣзѣ
кѣ капѣл ал 8ле din регѣламент ши
кѣ тоате леѣѣме привѣитоаре асѣпра
конѣмерѣѣлѣи, манѣфакѣтѣреѣ ши агѣ-
кѣлѣтѣреѣ деѣреѣ		10
7. Деценѣл		11

Адеку пѣсте тот 88 де чеасѣри пе
фѣекаре сепѣтѣмѣлъ петрѣ тоате обѣекте-
ле; осѣбит de дѣѣ чеасѣри пе фѣекаре зѣ
петрѣ репетѣиѣи ши конѣетъл обѣектелор
дѣку петѣпѣрѣте. Ачесте дѣвѣдѣтѣри сѣнт
ашѣзате а фѣ стрѣкѣрате de тѣперѣ дѣ па-
трѣ анѣ, дѣтре каре матерѣиле сѣнт дѣ-
пѣрдѣте дѣ кѣпѣл зрѣтѣтор:

Анѣл I.	Анѣл II.	Анѣл III.	Анѣл IV.
Релѣиѣ 4	Релѣиѣ 2.	Стилъ 4.	Композиѣи взѣале 4
Етѣмологиа 2	Синтаксѣл 2.	Деометѣриа 5.	Арпантаж ши кон- стрѣкѣи 5
Дѣографиа 4	Дѣографиа 4.	Хѣмиа 4.	Агѣкѣлѣтѣра 3
Историа 4	Историа 4.	Статѣстикѣ 4.	Екѣномѣа политѣкѣ 3
Аритметѣка 4	Алѣевра 3.	Конѣабѣлитате 2.	Прѣѣдѣзѣ 3
Историа пат. 2	Историа пат. 2.	Децен 3.	Децен 4
Калиграфиа 2	Фѣзѣка 3.		
	Калигр. ши Dec. 2.		

22 чеасѣри пе фѣекаре сепѣтѣмѣлъ дѣ фѣекаре клас.

Копіи попорълъ, дъпъ че аѣ довъндіт
кѣнощиделе дичепътоаре де градъл дъ-
тъѣл дн кърцере де треі ані, трек ла аче-
сте довъдътъри де маі сѣс, въшїте де гра-
дъл ал 2ле, къ каре дичеіе кърсъл дн кър-
цере де алці патръ ані шї дн діастїмъ
де шепте ані дшї агонїсекъ кѣнощиделе
теоретїче спре а се пѣте дъче ла практика
вревнѣ ram дїп їндвстріїле: агрїколъ, ма-
нѣфактъралъ шї комерціале, саѣ а се де-
стїна ла а фї арпентар, констрѣктор, кап-
делїст шї контабіл. —

(Ва ѣрма.)

Тръсѣрї въшѣре дїп їсторїа Полонїеї.

(Ѣрмаре.)

Къпа атъръчвїмор Полонїеї дикъ пѣ
се дѣплъсе. Ам зїс маї сѣс, къ дїсїден-
дїї де тѣте леціле дикъ пе ла 1563 дн-
кеїесеръ трактате де екалїтате къ р. ка-
толїчїї; дар ачеціа дикъ дела 1717 дн-
чепъсеръ а кълка дн пїчоаре дрептърїле
дїсїденцімор. Къльгърїї їесвїдї аѣ фост
карїї ацідаръ флакъра; еї пе ла 1724 рїдї-
каръ ла Торп въ трївнлал крїмїнал асѣпра
еретїчїмор, прїп каре дедеръ сеплалъ вѣеї
вре дѣвершѣнате шї колкъїтѣре. Дн дїетеле
дела 1733 шї 1736 католичїї пѣ маї сѣфе-
рїръ пїчї въ депътат де алтъ конфесїе, ва
шї дела алте дерегъторїї пѣвлїче скѣсеръ
пе протестандї шї пе рѣсърїтенїї пѣвнїдї.
Аша ачеї дїсїдендї къ атът ера маї гата
а къѣта протекціе шї дрептате ла алте
статърї! Престе ачестеа Полонїа дн зїле-
ле ачелеа вїндї въшорїтеа шї фрїволїтатеа
франдозаскъ къ крѣзїтеа славїкъ, шї къ

десѣрѣл пѣравѣрїлор, їар ашѣте къ се-
вїреа ла постеле трѣпещї, де каре вѣла
маї тѣтъ Еѣропа, рекъзъ греѣ дн веак-
рїле варварїеї. Патїмеле ера дн о фѣ-
вѣре фѣарте перїкълоасъ, пе кънд реце.
Авгъст III. тѣрї дн 5. Окт. 1763.

Нѣвъ алецере, нѣвъ мїшкѣре шї сѣ-
шїѣре а пагїеї. Анархїа партїделор-вѣїе
реці акасъ, дар маї тѣлт їнфлвїнда стрѣїп
амерїнда къ перїчѣпе. Дѣпѣръѣтеаса Ка-
тарїна II. а Рѣсїеї, кареа їзѣвїа пе графъ
Стапїслаѣ Понїатовскї, че фѣсесе со-
ал Полонїеї ла Петерсѣвѣрг, ста сѣ къщїп
пентръ ел трѣпъл Полонїеї; касѣ фамїліеї
Царгорїскї дикъ л ажѣта. Дїп контръ Ав-
стриа череа трѣпъл тот пентръ въ прїнчїпе
де Саксонїа, непот ал лѣї Авгъст; ачелѣп
дїсъ фїїнд пѣмаї де 13 ані дъпъ леціл
полѣне пѣ пѣтеа їнтра дн кандїдагїе. Прѣ-
сїа пе атѣпчї аїїатъ къ Рѣсїа пѣ ера дн
контра Катарїнеї. Мълці патриѣдї поло-
се темѣа шї фѣѣеа де дїктатѣра стрѣїпъ
атѣта пѣмаї, къ гласъл лор дн сгомотъ
патїмелор спѣтегътѣре пѣ се азїа. Ма-
тѣлте алте фамїлії полѣне вѣпа короад
пентръ каселе лор. Фїїнд опїнїїле аш
десвїпате шї статъл арѣкат дн гѣра апар-
хїеї, Катарїна фъръ а маї дѣтрева, дн
лѣъ прїчїпъ а трїмїте трѣпе тѣскълед
токма дн Варшавїа, зїкънд къ фѣче ачеа
ста ка вечїпъ шї ка прїетїпъ вѣпъ а По-
лонїеї. Дїп ачест мїнѣт се днчепе агонї-
де мѣрте а Полонїеї, ї се дескїде о нѣ
епѣхъ їсторїкъ, кареа дїсъ пѣ ѣ алт чеѣ
декът чеа маї трїстъ трагедїе, о трагедїе
дѣтръ кареа ведет челе маї маї, челе
маї дѣдрѣсѣде шї маї дѣфїѣрѣтѣре къ
кърї де дрептърїле попѣрълор шї да сѣїп
теле дрептърї але оменїїї, сѣѣѣршїте пе

фагъ, да ведерѣа лѣтїи, дазечїт скъндъ-
лїтоаре прїи кѣтева мїнчвнї дипломатїче
грѣсе; о десетърѣ де сїлѣ шї де вїкленїе,
невреднїкъ де ѳменї шї де крещїїи, кареа
нїчї дшї маї аре пѣрекеа дїи зїлеле ап-
тїчїлор romanї. Кѣдереа Полонїеї вестї Ев-
ропеї кѣ глас детъпѣторїв, кѣ кѣмпѣна,
екалїтатеа полїтїкъ е рѣстѣрпачѣ, кѣ
аѣ днчепѣт а domnї сїла днвїнгѣтѳоре;
кѣ дрептѣл пѣвлїк, респектареа свѣ-
ранїтѣдїї статѣрїлор аѣ апѣс, кѣ, прекѣм
аѣ зїс ла ачеаста мареле їсторїк Ioan Müller,
Dumnezeѣ voi а да не фагъ моралї-
татеа челор марї, — адїкъ прїи апѣса-
реа Полонїеї.

Аша дар Станїслаѣ Попїатовскї ѳѣ кан-
дїдат де сїлѣ. Че е дрепт ел ера вѣрват
вѣн шї мїнѣс; дар атѣта нѣ е дестѣл.
Дндатѣ дѣпѣ ачеа сїлѣ маї мѣлдї магнадї
аї дѣреї шї апѣте генералѣл корѳнеї Бра-
нїдкї, прїнчїпеле Radzїvїл, авнїї Потокї
шї кѣ еї алдїї пѣрѣсїрѣ діета, се трасерѣ
да фортѣределе лор шї порнїрѣ прегѣ.
тїрї де рѣсвоїѣ, да време че епїскопѣл
Кракавїеї Солтїк, шї кѣ ел о сѣмѣ де
сенаторї шї депѣтадї рѣмасерѣ да Вар-
шава спре а се лѣпта дндешерт асѣпра
partїдеї кѣщїгате де Катарїна пенѣрѣ По-
пїатовскї. Песте пѣдїи ошїрїле лѣї Radzї-
vїл шї Бранїдкї, ѳвсерѣ вѣтѣте шї сѣпѣсе
де прекѣмпѣлїтѳореа пѣтере а дѣшманїлор
Полонїеї, їар Станїслаѣ Авгѣст Попїа-
товскї ѳѣ алес де реде ла 7. Септ. 1764.
дѣпѣ каре се репѣтѳрсе лїнїщеа да статѣ
дѣсѣ пѣмаї не ѣн тїмп скѣрт.

Десѣнарѣа песте пѣдїи се репѣтоарсе
мѣлѣт маї кѣмплїтѣ декѣт орї кѣнд алѣ-
датѣ. Чеарта релѣцеѳѣс, саѣ маї дрепт
зїкѣнд пѣмаї понеаскѣ апрїнсе рѣсвоїѣ дїи

лѣвнѣрѣ, їар претенсїї де толеранцїе де-
дерѣ ѣн темѣїѣ — де шї мїнчїнос — а
кѣлка да пїчѳоре дрептѣл попѳрѣлор. Ѓатѣ
кѣм. * Dїcїdendїї, адїкъ протестандїї
шї греко-пезнїдїї вѣзѣадѣсе деспоїедї
кѣ недрептате де лїбертатеа релѣцеѳѣс, пре-
тїндеа рѣстатрареа да дрептѣрїле авѣте.
Реѣеле Станїслаѣ шї прїетїнїї рекѣвноскѣрѣ
кѣ dїcїdendїї сѣнт асѣпрїдї; дѣсѣ о партї-
дѣ а католїчїлор се рѣзїма кѣ пїчѳорѣл да
праг шї нѣ воїеа а да нїмїк. Католїчїї се
трѣѣеа ла ѣша патрїотїзмѣлї, зїкѣнд, кѣ
dїcїdendїї кѣтѣ протекдїа пѣтерїлор стрѣї-
не, (протестандїї не а Прѣсїеї, Данїеї, Ан-
глїеї, пезнїдїї не а Рѣсїеї), кѣм шї ера
да адеѣр. Ѓатѣ че ва сѣ зїкѣ а вѣла
протекдїе стрѣїнѣ шї а нѣ рѣшѣеа ста-
торнїк не лѣнгѣ претенсїїле ѳѣкѣте ачї
акасѣ, дар ѳѣкѣте непѣчатат, репоїте, ре-
педїте. Нѣмїтеле патрѣ пѣтерї стрѣїне
ла діета Полонїеї дїи 1766 претїнсерѣ пен-
трѣ dїcїdendїї полонїї тѳте дрептѣрїле еклї-
сїастїче шї чївїле, де каре сѣѣ ѣкѣрат маї
паїнте шї не каре мїнѣте шї ѳменїмѣл ла
череа шї да парѣеа лор. Дар чеї маї а-
прїишї дїи католїчїї кондѣшї маї вѣртѳс
де епїскопѣл Солтїк ал Кракавїеї стетерѣ
да конѣрѣ кѣ маре фок; дѣсѣ шї алдїї
вѣрѣвадїї лѣмїнадїї ѣра греѣ не dїcїdendїї
токма пенѣрѣ ачеаа, кѣ еї вѣла протекдїе
стрѣїнѣ, кѣ кїета не стрѣїнї ка сѣ шї ва-
ѣе пасѣл да тревїле дїи лѣвнѣрѣ але По-
лонїеї, не каре пѣмаї вѣрѣвадїї еї авеа але
комѣзне, вїде рѣѣ, орї кѣм, токма дѣпѣ
дрептѣл че шї апѣрѣ шї дшї пѣстрѣазѣ
кѣ мѣлѣт тѣрїе орї каре алѣ стат евро-
пеан, ва шї варбар. Де ачї зрѣмѣ, кѣ зїса
дїетѣ кѣрсе неспѣс де стѳотѳс, їар dїcї-
dendїї доѣвнїдрѣ дрептѣрїї преа пѣдїне, кѣ

каре нічі еї, нічі пѣтеріле апѣрѣторѣ пѣ
ера дѣдѣстѣлатѣ. — Дѣтрѣачеа тог кѣ
ачест прїлеж се дѣде пѣ фадѣ шї скопѣл
чел секрет ал пѣтерїмор стрїне. Скопѣл
аместекѣрїї мор дѣ казса дїсїдѣнцїлор п'аѣ
фост а дѣпѣкѣ, нічі а фѣрїчі пѣ Поло-
ліа, чїа о дѣпѣрѣкїе шї маї таре. Ачеа-
ста се адеверї преа вїне атѣнчї, кѣнд фѣр-
тѣселе шї сѣїнтеле пропѣверї але кѣторѣ
магнацї кѣм аѣ фост прїнчїпеле Царто-
рїдкї шї алдїї, ка афѣрїсїтѣл дрепт де li-
berum veto сѣ се шѣарѣ, пѣ се прїмїрѣ
нічі дѣкѣм дѣ діетѣ. Дакѣ ачел дрепт се
сѣърта шї кѣдеа; дакѣ дѣ Полонїа ка дѣ
тѣте статѣрїле неорвїте се дѣтрѣдѣчѣа ла
діетѣ дрептѣл де маїорїтате, дѣкѣт ачел
прїект сѣ фїе рекѣпоскѣт шї дѣтѣрїт де
леѣеа цѣрѣї дѣдаторїторѣ. пѣ каре дѣ
прїметѣе партеа чеа маї таре а тѣдѣла-
рїлор діетѣї, агѣнчї капетеле де їдрѣ але
анархїеї дѣчѣта; реѣеле, гѣверѣл шїа кѣ
аре сѣ цїе кѣ чеї маї тѣлдї шї сѣ дѣ-
грїжаскѣ пѣнтрѣ пѣзїрѣа шї обсерѣарѣа
леїлор. Веде дѣсѣ орї чїне, кѣ регѣлѣп.
дѣсѣ астѣелїѣ діета Полонїеї, пѣскѣрѣа
стрїнїлор дѣ тѣрѣрѣе тѣрѣеа сѣ дѣчѣте
шї пѣдѣждїле челе пѣкѣратѣ ера сѣ се таїе.

Акѣта дїсїдѣнцїї дѣчѣпѣрѣ а се кон-
фѣдера, адїкѣ дѣшї вѣрїѣ вїстїерїа шї ар-
теме дїн маї тѣлте дїнѣтѣрї ла во лок,
атѣт спѣре а стѣрче маї маї дрѣптѣрї де-
ла діетѣ, кѣт шї спѣре а се апѣра де ачеа
партїдѣ а католичїлор, кареа нічі атѣта пѣ
воїеа але лѣса, кѣт ле дѣде діета. Дар
пѣ пѣмаї прѣтѣстанцїї, чї шї католичїї сѣпт
пѣмїре де тѣлконтѣндї се конфѣдѣрарѣ
асѣпра діетѣї. Новїлімеа шї магнацїї дїн
Полонїа таре шї мїкѣ, дїн Пѣрѣсїа полѣпѣ
шї дїн Лїтѣванїа алѣрга ла арте. Прїнчї-

пеле Радзївїл, каре кѣм вѣдѣрѣм стѣтѣ
дѣ контра адеверїї лѣї Понїатовскїї
а рѣшїлор, се дѣпѣкѣ кѣ ачецїа шї
фѣкѣ маршалѣл конфѣдѣрацїеї дїсїдѣнцїлор.
Де алтѣ парте Австрїа се гѣтї а рїдї
арте лѣогѣ католичїї полонї; астѣда
дѣсѣ фѣрѣ нічі ва рѣсѣлат, пѣнтрѣ
фїїнд Пѣрѣсїа шї Пѣрѣсїа стрїнс вѣїте дї стѣ
пѣрарѣ їдѣеала. — Кѣ пѣдѣжде кѣ дѣ
сѣр дѣпѣкѣ фатала тѣрѣрѣре се дѣскї
о алтѣ діетѣ ла а. 1767, дар ачеаста
шї маї вїфорѣсѣ дѣкѣт чеаалатѣ. Кѣдї
епїскопї се арѣнкарѣ кѣ тѣнїе тѣлт
фѣрвїнте асѣпра дїсїдѣнцїлор шї асѣпра
шїлор апѣрѣторї аї ачѣстора. Атѣнчї,
лѣкрѣ неавзїт — прїнчїпеле Рѣппїн солѣ
Пѣрѣсїеї ла кѣртеа Полонїеї фѣрѣ аї пѣ
де орї че, дѣ 13. шї 14. Окт. порѣнчї
се апѣка шї а се дѣчѣ дѣ Пѣрѣсїа ла прї
сѣре атѣт епїскопїї католичїї де Крака
шї Кїов, кѣт шї алдїї маї тѣлдї магна-
тїренї. Ачеаста фѣкѣндѣсе, діета сѣпт
тѣлѣтатѣ се спарсе шї се рѣспѣндї, рї
тѣлѣнд пѣ лок пѣмаї о комїсїеї, спѣрѣ
негодїа кѣ прїнчїпеле Рѣппїн шї кѣ солѣ
челорлалте пѣтерї. — Дїн ачѣсте сѣѣтѣ
ешї о леѣе фаворїтоаре дїсїдѣнцїлор
кареа де-шї папа Рѣмеї прѣтѣстѣ асѣпра
діета рѣадѣлатѣ ла 29. Фѣвр. 1768 о прї

Фанатїзмѣл рѣлецїос, вѣра нацїона
(а полонїлор дѣ контра пѣнцїлор шї
тѣскаїлор), спїрїтѣл дїеволек де партїї
тѣте ачѣстеа се вѣрїѣ асѣпра пѣчїї де
касѣ, їар секретеле тѣїестрїї але Фран-
сѣла пѣїчѣтат дѣ фокѣл арѣеторїѣ сѣ
сїзѣл. Дѣчї дѣдатѣ дѣвѣл дѣкїдѣреа дѣ
теї се фортѣ о конфѣдѣрацїе а тѣлѣ
тѣнцїлор католичїї дѣ Подолїа, а кѣ
маршал се адеасе Красїнскїї, їар чѣнтрѣ

ди въ фортъреда Бар авкатъ къ сіа. Алте конфедерациі, кѣмъ въ чеа дела Львлин, чеа дела Халич, свѣт маршалъ Потокі ші алта ла Кракавіа се звиръ дн свѣрт къ чеа дела Бар. — Іатъ че фъ чеа фаталъ дрепт де liberum veto; орі каре петвладѣнит се пѣтеа рѣскѣла дн контра діетеі, дн контра гѣверпѣлѣ ші кіар спре кѣлкарѣа патриѣі! Аша се ескѣ зн рѣсвоіѣ днфѣріат, дн каре днсъ конфедерациі днпре челе маі фіоросе депредѣрі де днвѣтрѣ фѣсеръ кѣтроніді де пѣтереа Рѣсіѣ ші а ределѣ Станіслаѣ Попіатовскі. Тѣте амѣрѣчѣніе рѣсвоіѣлѣі, а фометеі ші а чѣмеі зѣчеа греѣ асѣпра неферічітеі полоніі. Сѣте де сате, мѣлдіме де ораше фѣсеръ арсе ші пѣрѣсіте де лѣкѣиторі, днѣт кѣлѣторіаі зіме днпреці фѣрѣ а днѣтѣлні сѣлет де ом. — О парте а конфедерацилор стріптораді фѣцірѣ дн пѣшѣнт тѣрчѣск, дар мѣлді дн еі нічі аічі пѣскѣпарѣ де о мѣрте преа кѣрѣдѣ. Анѣме ла Балта зна мѣе сѣлетѣ вѣрѣаді, фетеі ші прѣнчі фѣсеръ мѣчеладі де рѣші; каріі фѣкѣрѣ інкѣрсіе пѣлѣ ші де лок тѣрчѣск. Пѣрта мѣніосѣ пѣптрѣ ачѣастѣ кѣлкарѣ де хотар, сѣмѣдѣтѣ ші де Франда, семѣлѣдѣсе къ тот дрептѣл ші де о прѣвѣмпѣнре рѣсакѣ дн Полоніа, декларѣ Рѣсіѣ рѣсвоіѣ дн 30. Окт. 1768, каре днѣлѣ пѣлѣ дн ал шеселеа ап, богат де кѣрѣзімі, дар преа непорочіт пѣптрѣ тѣрчі, каріі пѣлѣ че пѣ пѣтѣрѣ ажѣта нічі Полоніѣі, поі дн пачеа дела Кѣчѣк-Кайнарѣе (21. Іуліе 1774) перѣзѣрѣ мѣлѣт ші дела сінеші. Норокѣл артелор мѣскѣлѣщі децентѣлѣ прѣжарѣа Австріѣі, ва токѣта ші а Прѣсіѣі, де ші ачѣаста ера днкъ тот аліатѣ Рѣсіа. Австріа днченѣ а мѣлді оціме;

днсъ ределе Прѣсіѣі дѣпѣт маі мѣлѣте конферіонде персонале днвѣте къ Іосіѣ II. декларѣ, къ пачеа о дорѣеде, дар тотодатѣ есте ші дѣтермінат а рѣмѣнеа кѣрѣднчос аліанѣѣ рѣсеці. Днн конѣрѣ Австріа прѣтнѣеа къ тот аднѣсѣл, ка Молдавіа ші Цара рѣмѣнеаскѣ съ се репѣтѣрѣкѣ пѣапѣрат свѣт пѣтереа тѣрчілор (ачѣеа парте а воіерілор, карѣа авѣсе маі мѣлѣтѣ прічіосѣ а се teme де рѣсѣвѣпарѣа порѣѣі авѣкасе а тріміте тнмѣрѣіѣ депѣтаціѣ де свѣпѣнре ла Петерсѣвѣрг*); іар де пѣ, ста гата а апрнѣде зн рѣсвоіѣз вонверсал спре апѣрарѣеа ачелораші тѣрчі, дела каріі маі пайнте днсаш Австріа сѣферісе атѣтеареле. Атѣт де мѣлѣт дн пѣса де екіліѣрѣ! ші ачѣеа пѣсаре адѣсе атѣнчі скѣпаре. Се щіе, къ Прѣсіа дндатѣ че ар фі трас Австріа савіа дн контра Рѣсіѣі, се дндатѣрасе а днѣтнѣде ла ачѣаста ажѣторіѣ. Австріа маі фѣкѣ зн паш: еа негодіѣ къ Тѣрчіа зн трактат де паче ші прімі треі мѣі пѣнці де вані прѣпѣтѣраціі ка деспѣтѣвнре пѣптрѣ рѣсвоіѣл, каре ера съ се пѣрте асѣпра Рѣсіѣі. — Днпре ачѣестѣа сѣшнше. реа днн лѣвптрѣ а Полоніѣі девенісе ла градѣл чѣл маі днфрікошат. Кѣ фѣрїа партнделор патриотнче се днсоці кѣрѣченн артелор тѣрчѣщн ші рѣсеці. Кѣчн а дікѣ маниѣстѣл сѣлтапѣлѣі декларасе рѣсвоіѣ ші ла тоді пріетннн Рѣсіѣі, апоі Полоніа ера сілітѣ а фі пріетнна Рѣсіѣі свѣт ределе Попіатовскі іѣвітѣл Катарнѣі; днн конѣрѣ Рѣсіа днкъ прівна дн партнѣа полонлор „конфедераци“ не пріетннн тѣрчілор. Ределе че е дрепт се сіліа къ сѣлет

*) Безі актеле офічіале дн архнѣа Длѣі М. Кѣгѣлнчѣанѣ, Іаші.

крат аши скъпа статѣа де агътеа реле;
 dar партиделе контраріи адъпате дн Вар-
 шавіа дн деклараръ ка дестронат, зніи кон-
 спираці дн апъкаръ ноптеа ла 3. Ноемвр.
 1771 ши дн дъсеръ къ еі. Скъпареа лѣ
 семълѣ а миозне. Аша дар треава вені
 ла агъта, днкът Катаріна II. авѣ дрептате
 а зиче, къ дн Полоніа аі пзмаі съ те плечі,
 пентрѣ ка съ іаі че'дї плаче. — Не агъчї
 Австріа афлѣ къ кале а ши пзне тѣпа не
 ачеле ораше дн Счепъс, пе каре Сіцістѣнд
 днтъратѣ ши рецеле Ънгаріеі днкъ ла
 1402 ле зълочице Полоніеі, каре зълочице
 дн 370 ані пз се дъдъсе вїтърїи, апоі ле
 днтрѣнѣ къ Ънгаріа. Прѣсія тѣкѣ ла фа-
 пта ачѣаста, пентрѣ къ еі дї пѣса фърте
 де Силезіа, іар Рѣсія ера дедатѣ, къчї сїн-
 гърѣ інтрасе къ трѣпе дн Варшавіа. Аша
 къ днчетѣ се кѣпсе ідеа пѣскѣтъ де тѣлт,
 де а рѣне фїекаре къте о парте дн Поло-
 ніа. Дн ал къі кап аѣ рѣсърїт маі зотеі
 ачѣастѣ ідеа, дн капѣл ределвї Прѣсіеі,
 саѣ днкъ дн ал татѣ-сѣѣ към аратѣ зніи,
 дн ал харнїкѣлвї Кавнїд міністрѣ австріак,
 саѣ къ тот планѣ с'аѣ ескат ши с'аѣ дели-
 пеат дн Ст. Петерсѣврг, пз се преа щїе
 сїгър; токма дн тѣртърїсіреа ределвї Фрі-
 дерїк II. *) пз се пѣте скѣте лѣтѣрїт. Се
 паре тотѣш, къ чел маі греѣ препъс каде
 аспра Прѣсіеі. Днсъ нѣтъ пз не пасѣ тѣлт
 де асеменеа черчетърї, дестѣл къ фапта е
 фаптѣ комплїнїтъ къ взна днвоіалѣ а тѣ-
 тѣрор треі пвтерї вechїне къ Полоніа.

(Ва. зрма.)

*) Oeuvres posth T. III.

Chora din Szathmár.

О лѣме лѣме! към д'ої пзне пзме?
 Орї ештї тїкълѣасѣ, орї ештї порокоасѣ!
 О лѣме лѣме!
 Дерегъторіа, стареа ши domnia
 Де тѣлді се гонеще, пѣлѣ съ свършеще,
 О лѣме лѣме!
 Реціи ши 'мпѣраціи зніи сар спре алціи,
 Дара-агънчї плѣтеще, съделенї жертѣеще
 О лѣме лѣме!
 Чел остап де царѣ къ тѣлї днтрармате
 Пентр' а са тѣрїре мерѣ ла перїре,
 О лѣме лѣме!
 Іар негодъторѣл врѣнд сѣї крѣаскъ спорѣл
 Zi дн поанте фаче, п'аре сомн пїчї паче,
 О лѣме лѣме!
 Чел пѣлгар сѣв соаре тѣлтѣ къ сѣдоаре,
 Орї чѣ агонїсеще, къ тоцї днтѣрдеще,
 О лѣме лѣме!
 Тїперѣаска мїнте мерѣ днпїнте,
 Чел спре жѣдекаре каде дн перзаре!
 О лѣме лѣме!
 Чеї вѣтърїнї сѣспїнѣ, къ'ї вїаца пїнѣ,
 Ла тормѣнт съ вїтѣ лѣмеа лї съ чѣнтѣ,
 О лѣме лѣме!
 Орї че лѣкрѣрї вѣне фрате везі пре лѣме,
 Астѣзї сѣнт ла мїне, тѣлне сѣнт ла тїне,
 О лѣме лѣме!
 О лѣме лѣме! іатѣ къ'дї пзн пзме,
 Кѣ ештї тїкълѣасѣ, іар пз порокоасѣ,
 О лѣме лѣме!
 Дакѣ п'аї вїацѣ пїнѣ де дѣлчадѣ,
 Zi ле 'ндѣлѣнгате ши дндѣстѣлате,
 О лѣме лѣме!

Днтѣрт. de Noa

Magazin II. Bd. III. Heft a D
 А. Кърд ештї де сѣнт тїнарї зніи днтре алт
 къпрїнде зн дїскѣрс лѣог ши къ тотѣл
 тересант деспре Кенезіатѣрїле ромѣнїа
 де гр. Іосїф Кемеі. Предѣл 36 крї а